

«повної, правдивої та неупередженої інформації». Найімовірніше, що бездумне виконання норм та приписів юридичного характеру без участі критичного мислення бухгалтера та його професійного досвіду, буде мало ефективним у цьому процесі.

Єдиного визначення для поняття «професійне судження» у контексті обліку не існує, різні автори з огляду на специфіку своїх досліджень, визначають його по-різному.

На нашу думку, професійне судження можна визначити, як застосування накопичених знань та досвіду в результаті якого виникає точка зору про певну господарську ситуацію, що корисна для її опису та для ухвалення на її основі ефективних управлінських рішень, з одночасним дотриманням принципів бухгалтерського обліку та норм професійної етики бухгалтера.

Однак, окрім того, що бухгалтерський облік має на меті формування інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства, сьогодні розвиток ринку в Україні зумовив зростання потреби в обліковій інформації, що є корисною саме для ефективного управління підприємством [2]. Отже, з огляду на задачі бухгалтерського обліку і професійне судження можна розглядати у трьох напрямках:

– формування повної, достовірної й неупередженої інформації про всі процеси, що

відбуваються на підприємстві, і результати діяльності, у тому числі необхідної для фінансової, податкової й іншої звітності;

– забезпечення збереження майна підприємства (контрольна функція);

– своєчасне попередження (виявлення) негативних ситуацій, виявлення внутрішньогосподарських резервів для досягнення позитивних фінансових результатів та забезпечення фінансової стійкості (аналітична функція) [4].

В контексті тривалого реформування системи бухгалтерського обліку в Україні, варто переймати не тільки формальні норми, а й долучатись до принципів та традицій світової облікової спільноти. Зокрема законодавчого визнання потребує чітке закріплення поняття «професійне судження» і визначення його місця у професійній діяльності сучасного фахівця з бухгалтерського обліку. Адже, висвітлення господарської діяльності (усіх її сторін) з використанням професійного судження обліковця розширює та деталізує інформаційне поле для прийняття управлінських рішень, сприяє попередженню негативних ситуацій та виявленню резервів для підвищення ефективності діяльності сприяє збереженню майна.

Література

1. Ivan, I. (2016), The importance of professional judgement applied in the context of the International Financial Reporting Standards// *Audit Financiar*, vol. XIV, no. 10(142)/2016, pp. 1127-1135
2. Балазюк О.Ю. Проблеми інтеграції системи обліку та її місце у інформаційному забезпеченні управління виробництвом безалкогольних напоїв// *Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії: Збірник наукових праць. Вип.4 (13): Економічні науки.*-Чернівці, БДФА,2008. - С.409-415.
3. Кодекс етики професійних бухгалтерів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://195.78.68.18/minfin/document/81073/D6.pdf>
4. Лень В.С., В.А.Нехай Професійне судження бухгалтера: визначення поняття та зміст// *Облік і фінанси*, № 3 (73), 2016,С.21-30
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV, зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

УДК 657.37

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ ПОЗИК ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Дем'янишина О.А. – к.е.н, доцент; Бержанір І.А. – к.е.н., ст. викладач
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Сучасний стан розвитку економіки України характеризується рядом чинників, які зумовлюють прискорення інфляційних процесів, погіршення платіжної дисципліни, зростання заборгованості підприємств і негативно впливають на рівень управління розрахунками суб'єктів підприємницької діяльності. Однією з причин такого стану є неефективна інформаційна система

управління розрахунковими операціями, важливими складовими якої є облік, аналіз та контроль розрахункових операцій підприємств.

Формування ринкового механізму змінює характер облікових та контрольно-аналітичних процедур, які охоплюють як внутрішні, так і зовнішні економічні відносини суб'єктів економіки. В зону інтересів потрапляють

вертикальні і горизонтальні інформаційні взаємозв'язки суб'єктів господарської діяльності.

За таких умов надзвичайно підвищується роль обліку, аналізу та контролю як основних взаємопов'язаних складових інформаційної системи управління фінансово-господарською діяльністю підприємства.

На перший погляд, досить зрозумілим є методика обліку витрат на позики, але, нашу думку, актуальним є розгляд даного питання з точки зору вимог міжнародних стандартів.

Облік витрат на позики регулюється міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності 23.

Основним принципом цього стандарту є те, що витрати на позики, які безпосередньо віднесені до придбання, виробництва або будівництва кваліфікаційного активу, стають частиною собівартості цього активу, а інші витрати на позики визначаються як витрати. Тобто, витрати на цільову позику, яка залучена на будівництво, виробництво або придбання певного активу буде включена до первісної вартості цього активу, а витрати на позики, які відносяться на поповнення обігових коштів, включаються до складу фінансових витрат [1].

З метою бухгалтерського обліку кредити (позики) за терміном повернення поділяються на довгострокові (термін повернення яких перевищує 12 місяців з дати балансу або операційного циклу підприємства) та короткострокові (з терміном погашення, який не перевищує 12 місяців з дати балансу або операційного циклу підприємства) [2].

МСБО 23 дає чітке визначення, відповідного якого витрати на позики – це витрати на сплату процентів та інші витрати, понесені суб'єктом господарювання у зв'язку із залученням позикових коштів [1].

Для їх обліку використовуються рахунки:

502 “Довгострокові кредити банків у іноземній валюті” – у випадку якщо кредит наданий нерезидентом – банківською установою;

506 “Інші довгострокові кошти в іноземній валюті”, на якому ведуть облік довгострокової заборгованості в іноземній валюті за іншими позиковими коштами (крім банківських кредитів);

602 “Короткострокові кредити банків в іноземній валюті” – при отриманні коштів від банківських установ – нерезидентів.

Окремого рахунка для обліку інших позикових коштів, ніж кредити банків, діючим Планом рахунків не передбачено. Тому доцільно відкрити додатковий субрахунок для обліку коштів, що не є кредитами банківських установ, наприклад, 607 “Інші короткострокові кошти в іноземній валюті”.

Для зручності обліку також доцільно ввести до субрахунку 312 “Поточні рахунки в іноземній валюті” субрахунки другого порядку, наприклад, 3121 “Поточні рахунки в іноземній

валюті в Україні” та 3122 “Поточні рахунки в іноземній валюті за кордоном”.

В бухгалтерському обліку відсотки обліковуються окремо від суми заборгованості за кредитом на рахунку 684 “Розрахунки за нарахованими відсотками” в кореспонденції з рахунками 951 “Відсотки за кредит” (відсотки за користування кредитами банків) та 952 “Інші фінансові витрати” (відсотки за договорами небанківського кредитування).

Відображення в бухгалтерському обліку операцій по кредитах банків [2]:

1. Одержано на поточний валютний рахунок позику банку в іноземній валюті:

Д-т 312 К-т 502,602

2. Нараховано відсотки банку за користування кредитом: Д-т 951 К-т 684

3. Сплачено відсотки за кредит (за умовами договору з одночасним списанням курсової різниці по 312 рах.): Д-т 684

К-т 311 або 312

4. Погашено заборгованість по кредиту (з одночасним списанням курсової різниці по 312 рах.): Д-т 502,602 К-т 312

5. Визначено і списано курсову різницю по валютному кредиту на дату погашення:

а) при зменшенні валютного курсу:

Д-т 502,602 К-т 744

б) при збільшенні валютного курсу:

Д-т 974 К-т 502, 602.

Витрати на позики можуть включати витрати на сплату відсотків, фінансові витрати та курсові різниці.

Найчастіше підприємства при одержанні банківського кредиту сплачують значну суму комісії. Відповідно до методів списання такої комісії і в бухгалтерському, і в податковому обліку всю її відносять до складу адміністративних витрат.

Оскільки зазначена комісія є платою за обслуговування кредиту, ця сума буде відображатись у витратах відповідно до розподілу зазначеному в кредитному договорі, протягом всього терміну дії. Сума комісії збільшує собівартість кваліфікаційного активу, оскільки є обов'язковою умовою надання кредиту.

Для капіталізації витрат на позики, повинні витримуватись одночасно наступні умови: виникли витрати, пов'язані з активом; понесено витрати на позики; здійснюється необхідна діяльність для підготовки активу до його використання за призначенням або для продажу.

Важливим аспектом є врахування такого факту, коли активна діяльність з виробництва чи будівництва кваліфікаційного активу з будь-яких не технологічних причин призупинена на тривалий час, то капіталізація цього активу зупиняється, а фінансові витрати пов'язані з отриманою позикою, визначаються витратами звітного періоду.

Література

1. Мурашко Т. Витрати на позики: нюанси міжнародного обліку / Т. Мурашко // Вісник: право знати все про податки і збори. - № 22 (830) – 2015. – С. 9 – 15.
2. <https://mamaevazed.wordpress.com/category/лекція-№3-облік-розрахункових-операці/>

УДК 658.1

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Слатвінський М.А. – к.е.н., доцент; Корнієнко Т.О. – викладач
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Стійкий розвиток та зростання економічного потенціалу вітчизняних підприємств в умовах ринкових відносин значною мірою залежить від наявності надійної та ефективної системи фінансово-економічної безпеки.

Проблема побудови механізму управління фінансово-економічною безпекою підприємства є надзвичайно актуальною за сучасних умов господарювання, які характеризуються високим ступенем нестабільності зовнішнього середовища та появою нових викликів для діяльності підприємства.

На сьогоднішній день функціонування сучасних українських підприємств ускладнене трьома особливостями економічної ситуації в країні.

По-перше, українські підприємства діють у постійно мінливих економічних умовах, які характеризуються нестабільністю політичних, економічних і суспільних відносин.

По-друге, у будь-якій взаємозалежній економіці поділ праці повинен опиратися на координуючий механізм. Результатом координації в економіці є створення системи зв'язків, яка полягає в скороченні витрат на пошук партнерів і ведення операцій.

По-третє, на більшості сучасних підприємств відсутній цілісний механізм управління фінансово-економічною безпекою, що в свою чергу обумовлює появу сукупності проблем виробничого і невиробничого характеру.

Саме така ситуація обумовлює необхідність пошуку нового підходу до управління економічними системами, сутність якого полягає в обов'язковому дотриманні принципу безпечності функціонування та ефективного існування.

Важливим аспектом дослідження механізму управління фінансово-економічною безпекою підприємства є аналіз функцій, які реалізовує цей механізм.

До складу основних функцій можна віднести планування (програмування і

прогнозування), організацію і регулювання, стимулювання і контроль (рис. 1.).

Управління фінансово-економічною безпекою підприємства спрямоване на виконання певної сукупності завдань. Серед них найбільш важливими можна вважати:

- встановлення реальних і прогнозування потенційних загроз і небезпек;
- виявлення способів їх попередження, послаблення або ліквідацію наслідків їх впливів;
- знаходження шляхів і засобів, необхідних для забезпечення безпеки підприємства;
- створення власної відповідної служби безпеки підприємства або звернення і взаємодію із державними або приватними організаціями тощо.

Враховуючи завдання, які постають перед системою фінансово-економічної безпеки, процес управління безпекою підприємства можна поділити на такі етапи:

1. Розроблення системи пріоритетних фінансових інтересів, яка повинна включати стратегію розвитку підприємства, його місію.

2. Аналіз загроз фінансово-економічній безпеці підприємства. Цей етап включає такі операції, як виокремлення множини загроз фінансово-економічній безпеці підприємства, оцінювання ймовірностей їх настання, розрахунок розміру можливих збитків від реалізації сподіваних або реальних загроз, а також дослідження часткових чинників, які спричинили настання збитків.

3. Оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки підприємства. Даний процес повинен включати такі кроки:

- вибір критерію ефективності фінансово-економічної безпеки, який характеризує ступінь наближення підприємства до безпечного стану;
- побудова множини показників (індикаторів) фінансово-економічної безпеки;
- визначення порогових значень показників (індикаторів);
- моніторинг вибраних показників і